

Výstupy projektu *Dějepis v 21. století*

Sadu výstupů projektu *Dějepis v 21. století* (D21), která míří tento prosinec na všechny školy v ČR, jsme provokativně nazvali *Soudobé dějiny v kostce*. Tento název odkazuje k dodnes rozšířené představě, že dějepisné vědění lze shromáždit v jedné příručce. Projekt *Dějepis v 21. století* však takto uzavřený soubor historických událostí, osobností a míst neobsahuje, místo toho přináší inspirace a náměty, jak se znalostmi tvůrčím způsobem pracovat. Naše pojetí didaktiky dějepisu není normativní, ale předpokládá tvůrčí podíl konkrétního učitele, který prameny i metodické inspirace samostatně rozvíjí v praxi. Je na učiteli, které z námi připravených kostek si vybere a jakou poznávací situaci z nich vytvoří.

Knižní metodiky

Knižní metodiky jsme pojali jako sadu plánů a návodů, které mohou učitele inspirovat v každodenní práci ve škole. Kromě praktických rad a nápadů, jak efektivně a hravě učit dějepis, osvětlují též klíčová východiska projektu D21.

Kniha *Dějiny ve filmu. Film ve výuce dějepisu* chápe film jako médium vhodné pro použití ve výuce společenských věd. Za jakých podmínek a v jaké formě lze film využít? S jakými didaktickými cíli můžeme film spojovat?

Kniha *Paměť a projektové vyučování v dějepise* hledí na projektovou výuku v širších souvislostech bádání o paměti. Jaké účinné metody nabízí dějepisné projekty? Metodika staví na zkušenostech učitelů, kteří projektovou výuku realizovali v rámci projektu D21.

Metodiky vycházejí se současné situace, kdy historická kultura i škola procházejí proměnou a do výuky vstupují nové prvky (filmová kultura, nová média, např. Wikipedie, či rodinná paměť). Není naším cílem tyto nové kontexty vylučovat, chceme je naopak využít k naplnění cílů, jež by si moderní společenskovední výuka měla klást.

Výukové aplikace na DVD

Dalšími z klíčových výstupů jsou výukové DVD, jež jsou určena přímo k využití v hodině společně s žáky. Obsahují soubory různých pramenů, jež jsou upraveny pro využití ve výuce (připojeny jsou konkrétní metodické postupy a inspirace). Materiály lze prostřednictvím dataprojektoru prezentovat žákům.

DVD *Obrazy války* nabízí dobové i současné vizuální reprezentace druhé světové války. Jednotlivé kapitoly jsou pojaty tematicky. Filmové prameny jsou organizovány podle klíčových událostí a důležitých vizuálních stereotypů spojených s válkou. Historická obraznost zde představuje klíč k pochopení a analýze nejen druhé světové války, ale i jejího významu pro společnost.

DVD *Historie 1950* zprostředkuje žákům příběh pátera Josefa Toufara jako didaktickou detektivku. Část *Příprava* mapuje možné vzdělávací cíle spojené s prameny k příběhu Josefa Toufara. Sekce *Hodina* nabízí jednoduchou a přehlednou prezentaci pro práci ve třídě. Žáci přistupují k pramenům s herní perspektivou, volí si modelovou roli v pátrání po stopách minulosti. Při rozvržení konkrétní výuky se učitel může zaměřit třeba na politické procesy či církevní politiku stalinismu, jiný stavební postup zaměřuje pozornost na vlastní proces poznávání minulosti.

DVD *Dějiny ve škole* reflektuje společenskou funkci školy nejen v procesu vzdělávání. Školu představujeme jako zrcadlo společenských změn od 19. století po dnešek. Učitel se společně s žáky kriticky zamýšlí nad vývojem školního prostředí a jeho vztahem k historické kultuře. Klíčové téma tvoří role školy ve vytváření a předávání národního i historického vědomí a vztah školy a státu.

Výstupy vznikly v rámci projektu Dějepis v 21. století: multimediální aplikace pro dějepisnou výuku, který je financován z prostředků ESF a státního rozpočtu ČR.